

УДК 327

Миколаєнко І.А.¹, Купіна Л.З.²

¹ студ. гр. Ю-210 НУ «Запорізька політехніка»

² викл. НУ «Запорізька політехніка»

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА ОСНОВА ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ

У сучасній Україні можна спостерігати зростання інтересу до проблеми політичної культури. З цим можна пов'язати зростання суспільно-політичному активності. Інтерес до політики у громадян зростає, проте досить повільно з тієї причини, що суспільство не бачить потенційних можливостей ведення справ держави в різних сферах, тим самим керуючи політичною культурою, що представляє собою фундаментальну основу політичного життя суспільства і суспільних відносин.

Поняття «політична культура» з'явилося в науковому обігу завдяки німецькому філософу І. Гердеру. Однак, як самостійна проблема, політична культура стала об'єктом для вивчення в 50-х рр. XX ст. Слід зазначити, що питання політичної культури хвилювало вчених протягом розвитку суспільства. Так, цій проблемі приділяли увагу такі великі вчені, як Платон, Аристотель, Макіавеллі, Маркс, Спенсер і ін.

На розвиток політичної культури впливають стереотипи, національна свідомість, бібліографічний та географічний фактор. Політична культура формується з комплексу уявлень про різні аспекти політичного життя суспільства. Так, вони складаються з норм, цінностей, політичних інститутів, методів політичних дій великих і малих груп, а також окремих особистостей.

Відповідно, політична культура - це наслідок трансформації ціннісних орієнтацій, зразків поведінки і політичних знань в ході розвитку певної системи політичної діяльності суспільства. Реалізація політичної культури зафіксована в діяльності соціальних груп, індивідуумів, в рівні їх уявлень про політичну владу, а також в здатності дати правильну оцінку явищ, що відбуваються в суспільному житті і зайняти певну позицію щодо деяких питань. Вивчаючи політичну культуру, не слід забувати про те, що вона виступає однією із складових частин культури в цілому. Політичну культуру та її роль в суспільстві пов'язують з культурологічними (духовністю, культурністю) і політичними (політичними цінностями, цілями, еталонами і нормами поведінки) поняттями.

Політична культура систематизована і структурована. Вона являє собою сукупність взаємозв'язок елементів - суб'єктів політичної культури. Структура включає в себе політичну свідомість, характер мислення, оцінку політичних явищ, політичні знання, традиції, вміння і досвід політичної діяльності. Всі ці елементи в комплексі представляють собою політичну свідомість і визначають функціонування політичних інститутів.

Структура політичної культури особистості складається з таких елементів, як патріотичний настрій, почуття гідності, відданість певним ідеалам. Дані структурні елементи формуються за рахунок великих і малих соціальних груп, класів, завдяки їм можна робити оцінку соціально-

політичних явищ в контексті суспільних відносин, займатися організацією особистісних цінностей та ідеалів, а також критично підходити до оцінки соціально-політичних подій.

Зміст політичної культури складається з участі громадян у роботі державних органів влади, виборів в державні структури, участі під час прийняття політичних рішень і в масових заходах. Фундаментом соціально-політичних відносин є система цінностей, яка діє в суспільстві і визначає напрямок розвитку політичної діяльності держави і його громадян.

Далі слід виділити типи політичної культури. Першими вченими, хто детально сформулював типологію порівняльного аналізу «п'яти демократій» і виділив три типи політичної культури, були Г. Алмонд і С. Верба.

Перший тип - це «провінційна політична культура». Даний тип характерний для суспільств з відсталою економікою.

Другий тип - «подданська політична культура». Ті індивідууми, хто орієнтований на даний тип політичної культури, мають у своєму розпорядженні знаннями про політичні інститути, відчуваючи до них деякі почуття, можуть орієнтуватися в соціально-політичних відносинах, виходячи з відношення до таких інститутів, проте даний процес приймає в цілому пасивний характер.

Третій тип - «політична культура участі». Суспільство внутрішньо приймає і орієнтується на політичну систему, яка діє на даний момент.